

JUUDID

Ilmub igal laupäeval Tallinnas.

1930 a.

Tellimishind: 3 kuud — 1,50 kr., 6 k. — 3 kr., 12 k. — 5 kr.

I a.

Toimetus ja talitus: Koidu tän. 34-3

LUGEGE TÄNA: Poola juudineiu kosjaretk Eestisse. — Juuda rist (Romaan). — Juudid hävitavad meie kõlblust ja tervist. — Mida tegi juut Vabadussõja ajal? — Miks ei saa meie olla juutidega sõbrad? — „Paljastatud juudisugu“. — Kuidas juut teeb politikat. — Juudi ärimees kotivirna taga. — Intermezzo. —

Poola juudineiu kosjaretk Eestisse.

Mehest jäi ilma rahast sai lahti.

Hunt murrab ka hunti.

Üks Eesti vanasõna ütleb, et hunt hunti ei murra. See tähendab mitte üksnes seda, et hunt hundiga hästi läbi saab, vaid et ka teatud rahva liikmed suhtuvad üksteisele sõbralikumalt kui võõrastele. Eestlane näites teist eestlast kohates Siberi taigas või Aafrika dshunglites ei tee pikka tsereemoniat; ta peab endastmõistetavaks asjaks, et kohtamise momendist peale nad mõlemad on sõbrad, sõbrad, kes toetavad teineteist, kes häda puhul teineteisele ulatavad käe ja kes ühiselt püüavad elust raiuda läbi. Muidugi, alati ei ole see sõprus igavene, inimeste teed võivad viia lahku, kuid see pole enam oluline.

Juudid näitavad aga et ka, hunt võib hunti murda.

Et üks juut teisele võimaluse korral kannataha paneb, see pole kellegile saladuseks. Et nad sealjuures sugupoolte juures ei tee vahet, et naisjuut petab meesjuuti ja vastupidi, näitab kõige paremini lugu, mis juhtus hiljuti Tallinnas ühe Poolast sissesõitnud vanapoole juudi neiega.

Elab Tallinnas Kompassi tänaval noorhärä J. M. Kuna tal aastad juba tublisti tõusnud üle 30 piiri, hakati perekonnas arvama, et aeg tal juba abielluda.

Vaadati ringi, kuid kedagi sobivat ei leitud. See tähendab, keda vast J. M. oleks tahtnud, see ei tahtnud J. M-i. Viimane jälle ei tahtnud neid kes teda tahtsid ja nõnda see abiellumine sattuski ummikusse.

Kuna Eestimaal juutidega kaupa ei saadud, siis juhiti silmad radade taha. Kummalisel kombel või Jahve tahtel saadi kuulda, et Poolamaal kuskil elab 38-aastane juudisoost neiu Saara, kes põline rikas ja meelsasti sooviks abielluda.

Kirja teel aeti asi niikaugemale,

kaubad peaaegu olid koos.

Oodati mõrsjat Tallinna. „Peigmees“ tegi tema vastuvõtuks eeltõid, laskis puhastada ära isalt päritud palitu, pressis pükstelegi jooned sisse. Siis ühel ilusal päeval saabus moment, mil Riia poolt tuleva kiirrongiga jõudis pärale ammuoodatud mõrsja oma isaga, kelle kukkur pidi kaaluma üles pool Tallinat.

J. M. oli nagu korralik peigmees kunagi jaamas vastas. Tehti tutvust isilikult ja siis märkas J. M., et ta tulevane naine näib välja palju vanem, kui seda võis otsustada varem saadud päevapildi järgi. Kortsud näos, põsed ripakil, keha „vajunud välja“. Pigistas siiski hambad kokku, sest

raha eest müüvat ka vanasarvik oma hinge.

Kuigi ei saa salata, peigmees püüdis autol kojusõites oma mõrsjast võimalikult istuda

kaugemale. Saara muidugi jälle nihutas ennast peigmehele lähemale, sest J. M. on kena po'iss.

Koju jõudes hakati siis lähemalt kõnelema pulmadest ja kaasavarast. Seal selgus, et mõrsja

pole kaugeltki nii rikas, kui esialg arvati.

Lubati kaasavaraks väike võrtspood, paar-sada tuhat senti rahas ja mõnisadatuhat vekslites. J. M. arvas, et võrtspooest ja rahast on ju kerge saada lahti, aga mis ta

hakkab peale „tavaariga“,

s. t. — igapäevaga vanemaks muutuva naisega. See pani mehe mõtlema ja tagajärg oli see, et pulmadest midagi ei tulnud välja.

Saara pistis isaga pead kokku ja siis pidasid nad üheskoos ühe ümarguse nõu. Saara pidi mehele saama ja liiatigi veel Eestis. Ei tea kas meeldis talle Eesti kurnis maastik või midagi muud, kuid tulevaselt mehelt taheti nõuda, et ta omaks vähemalt Eesti passi. Saara tohtis Eestis viibida ainult teatud aja, viisumi aeg hakkas jõudma lõpule.

Juuda rist.

Romaan Tallinna juutide praegusest elust ja nende skandaal-seist seiklusist.

(Järg)

„Aasta eest meie veel elasime hästi. Isa äri töötas suurepäraselt. Teie mäletate? Mina olin tol korral isa ettevõttes raamatupidajaks. Nagu teate — meil oli riideäri ja ma lisaksin juure, väga heas ärikohas. Võistles edukalt juutidega . . .“

„Vabandage, preili, teie kõnelete, nagu oleks see kõik juba minevikus.“

„Ja, see ongi nii,“ vastab preili, vaadates kurbade silmadega oma kaas-lasele.

„Võimata. Alles hiljuti külastasin tei äri.“

„Hiljuti, — ja, Umbes kahe kuu eest suleti selle äri ukсед jäädavalt. See oli ränk löök, ta tuli ootamatult, ma

usun, et maailma lõppgi ei või tulla nii järsku. Muidugi, raske majandusaasta mõjutas meiegi ettevõtet, aga midagi sarnast ei võinud ometi keegi arvata.“

„Aga Simon Hart?“

„Hart! Tema — tema vedaski meid kuristikku.“

Ja nüüd tahtsite temaga teha „iks veike ringseit“ — ?

„Palun, ärge ironiseerige! Kui teie vaid teaks . . .“

„Nii siis — tema vedas sisse!“

„Jah. Hart on mees, kes igal ajal on valmis aitama igat raskusse sattunud ärim meest. Muu seas on ta ka väga suur mees otseselt riidekaubanduse alal. — Temaga peab arvestama igal juhul. No-jaa, isa võttis vastu ta abipakkumise. Ning ei kestnud kuudki, kui pigistas hinge kinni.“

„Kuidas?“

„Võttis isalt garantiiveksleid, pani neile omavoliliselt tähtaja ja laskis protesti. Muu osa võla eest lasi priis-tavi kaela. Ja praegu oleme nii kau-

Tuli tegutseda kiirelt.

Varsti teadsid kõik pealinna juudisoost meeskodanikud, et rikas juudisoost neiu on saadaval. Mõllis siis ennast ühel ilusal päeval 23-aastane noorhärna B. G. Ütles, lugu on nii, et tahan Saaraga abielluda ja edaspidi, temaga jagada kõiki elumuresid ja õõmusid. Ärgu äiapapa aga unustagu aasavara andmata.

Saara löi kahte kätt kokku, olid ju väljavaated enam kui roosilised: noor mees teiseks pooleks, hea ja kosutav Eesti kliima jne.

Varsti olid asjad niikaugel, et

pruutpaar võis sammud seada registreerimisbüroo poole.

soovi avaldama abiellumiseks. Enne seda märkas aga peigmees, et temal puudub korraliku peigmehe varustus — smoking-ülirikond, lakkingad, nahkkindad jne. Kurtis loost äiale ja mõrsjale. Poisile osteti riided selga, saapad jalga. Käidi siis ükskord perekonnaseisuametis ära. Järgnevad 2 nädalat peigmees elas pruudi rahadel päris lõbusat elu. Registreerimise päeval astus B. G. äiapapa juurde sisse. Ütles, nüüd me olema Saaraga sama hästi kui abielus, et aeg oleks mõelda kaasavara kätteandmisele.

Äiapapa andiski niipalju kui leidis lahtist raha. Seda oli umbes paarsada tuhat. Poiss pistis raha tasku. Vekslitega pidi pärast registreerimist saama veel mõni sada tuhat.

Siis korraga lausus peigmees, et

tema taskus Nanseni pass, et ei tea kui kindel siin Eestis ongi. Põikas veel ühte ja teist viisi, kuni

Saara jälle jäi vanaks tüdrukuks.

Kaasavara jättis poiss rahulikult oma tasku. Sellega õiendas oma endised võlad ja jättis äri tegemiseks muist järgigi.

Vana Saara aga pakkis oma kolud kokku ja sõitis tagasi Poolasse. Neiu olid silmad vesised, rahakott tühi ja lootused kadunud. Kui vast Poolamaal ei leia veel mõnda, kes ühes võrtspoega ja vekslitega võtab vastu ka Saara südame ja käe.

On ikka juutidel ka kaup, millest lahtisaamiseks meelsasti maksavad peale!

Kella- ja
kullasepaäri **P. Eichelmann**

Tallinn, V. Karja tänav nr. 2.

Suur valik — hinnad odavad.

Ostan kulda ja hõbedat.

gel, et meil ei ole enam mitte kui midagi...“

„Kui lubate tähendada... ma ei mängi mingit rüütli, aga... varsti poleks olnud enam teidki...“

Sõnatult pigistas neiu noormehe kätt. „Ja teie, päästsite mu... päästsite mu viimsel silmapilgul... Ma ei tunnud ennast enam, ma olin jõuetu...“

Järsku virgus noormehes imelik aim. „Aga, preili... kas ei olnud mitte teie kõige selle katastroofi põhjuseks?“

„Teie olete väga tark, härra Lehepuu. Teie mõtted tungivad sügavasse teie juure. Teil on õigus! —“

„Ma kujutlen seda nii. Ta tahtis teid omandada. Teie polnud arvata-vasti mitte nõus. Ja siis talitas ta vana tuntud põhimõtte järgi: otstarb pühen-dab abinõu.“

„Jumalikult õige. Selle haura kaevas ta selleks, et võita mind...“

„Milline alatus!... — Ja, tõepoo-lest, teie siplesite juba ta võrgus.“

„Mida pidin tegema? Mu isa on Tartus, haiglas. Närvid ütlesid üles!

Ma olin veel ainuke. Mu vend elab kaugel... Aafrikas.“

„Ema?“

„Suri läinud aastal.“

„Vaenekene!“

Sügav ohke vabanes neiuakese rin-nust. „Viimati ma elasin tädi juures. Seal käis nüüd Simon Hart igapäev mitu korda. Kord tahab mind naiseks, kord kutsub teenistusse. Lubab isegi meie äri uuesti jalule seada, kui olek-sin päri ta soovidega.“

„Ja teie?“

„Ma ei öelnud midagi. Ta on mulle äärmuseni vastik. Ma vaikisin, sest ma ei julenud talle öelda oma arva-mist otsekohele. Kartsin halvemat. Nüüd, täna esimest korda, sai ta mu niikaugale, et otsustasin — ükskõik — sõita temaga kaasa.“

„Aga nüüd olen ma nii õnnelik. Olen tänuvõlglane. Teil on õigus: teie päästsite mu elu.“

Juudid hävitavad meie kõlblust ja tervist.

Hukutavad ilusaid naisi ja levitavad suguhaigusi.

On ilme, et juudid on meile kardetavad majandusiselt. Kuid samuti kindel on see, et juudisugu halvab kardetavalt meie kõlblist elu. Meie lugesime eelmisest „Juutide“ numbrist, kuis Tallinnas väga suurejooneliselt teotseb „Kasanova“, kuis ta võrgutab õitsvaid tütarlapsi, neid vägistab ja neid edasi müütab. See on koledaim väärtetu ja jõledaim jõledus, mis üldse võib sündida maailmas. Teeb juut Eesti ärimehele pankroti kaela, see pole veel nii õudne, kui, et ta hukutab, näiteks, selle ärimehe ainsama lapse — ta tütre. Õnneks sellaseid nähteid, kus juudi õnge jääb jõukamate ja haritumate vanemate laps juhtub harva, kuid juhtub siiski. Enamikult langevad juutide saagiks kehvikute tütre, vähemharitumad ja provintsidest kohalesõitnud. Nende õnnetumate majanduslikku viletsust, tutvate puudust ja elukogenematust kasutavad siis juudid õelasti. Kõiksugu meelituste ja lubaduste varal saavutavad nad oma jõhkra võidu.

Sageli näeme tänavail, kuis kena neiu ke rüüb juudinooremehe käevarrel. Sel juhul

on tütarlaps juba niikaugemale viidud, et ta on kaotanud häbitundegi. Juut käib hooltumalt, käed püksifaskus, suitsu junn hambus ja näeb olevat küllastunud kõigest. Ent vaene neiu ke on jäänud nagu kärbes liimile. Ei ole see ju mingi armastus, mis sunnib tütarlast seisma juudipoisi käeotsas, see õnnetu inimene on sattunud juudi „suggestiooni“ alla, ta ei tunne enam oma „mina“. Ja see ongi langustee esimene kilomeetripost. Siit libiseb neiu ke edasi. Ning kui siis juut hangib omale uue ohvri, langeb mahajäetu prostitutsiooni, kaldub kuridegevusse või hukkub.

Nende ridade kirjutaja teab juhtumi: Inetu, aga rikas juudipoiss on lähenenud Eesti tütarlapsele ja kuna ta muidu ei alistanud, siis lubas abielluda. Vaene tütarlaps oli lohutatud ja andis juudile oma neitsiliku süütuse. Mõni päev hiljem nad läksid Tallinna tuntuimasse kõrtsi — ja muidugi numbrituppa. Tegid seal muidugi napsi ja kõike, mida juudiveri himustas. Äkki ilmus kontroll. — Leiti paarike intiimses olekus. Ametnik nõudis tunnistust ja

„Minagi olen lõpmatult õnnelik, et suutsin päästa nii ilusa õie selle jõhkra rõõviku käest.“

Lehepuu palus auto peatuda ühe Tallinna populaarsema ja kaunikõlalise nimega kohviku ees, kus enamikpublikuks tavalisti juudid.

Nad astusid kohvikusse. Külalisi oli juba rohkesti. Orkester vaevles viisirikka tangoga. Esimene viiul laulis sentimentaalselt kaasa. Neli-viis paari liuglesid tantsupõrandal daamide pikkade kleidisabade õhus hõlludes. Lehepuu oma sõidupartneriga istus ümariku laua taha seinäääres. Vaevalt sai neiu ke toetuda toolile, kui äkki kõlas ta suust kiljahtus, kuid siiski nii vaikne, et seda kuulis vaid Lehepuu. Mis oli? Silmad suletud osutas preili Kunilaid peaga naaberlaua poole. Ja alles nüüd nägi Lehepuu, et seal istus juudiseltskond omavahal lõbusalt ja häbematult irtvades. Nende keskel istus — Simon Hart. Ta nägi neidu ja sosistas oma kaaslasile midagi kõrvu. Kõik hakkasid piiluma uute küla-

liste poole. Mõnel oli küllaltki häbematust vahtida nagu kull noore neiu poole. Rüüpasid klaasidest, itsitasid ja piilusid jälle.

„Lähme siit ära,“ sõnas neiu.

„Miks?“ päris Lehepuu. „Kas nende juutide pärast? Ei maksa mõeldagi.“

„Nad vahivad nii häbematult. Ma kardan.“

„Midagi pole teil vaja karta. Oleme siin kui peremehed. Ja kui nad oma piilumist ei jäta, teatan kohviku omanikule. Kõige viimasemal juhul — ma oman ka head rusikad,“ lõpetas Lehepuu rahustavalt naeratades.

Tango oli vaikinud. Üllatus hakkas ununema. Lehepuu lõbustas preili Kunilaidi huvitava vestlusega. Viimane tundis end juba hästi. Äkki plahvatas jazz. Fox-trott. Üks juute, Simon Hardi lauast kummardas preili Kunilaidi ees. Lehepuu ja preili tõstsid korraga pead. Preili raputas eitavalt pead ja jatkas kohvijoomist.

tõendust nende vahekorra kohta. Tütarlaps tähendas kindlalt, et ta on selle juudikese pruut. Kuid kohe sähvas juut vahele: „Ei, tema valetab, ma võtsin ta tenavalt.“ Ja tagajärg oli see, et tütarlaps registreeriti komblusvalves ja praegu ta on kõige harilikum prostitueerija.

Nii lõpevad vähemaste viiskümmend protsenti sellastest seiklustest. Kes otseselt ei asu end müütama, see on tehtud igavesti õnnetuks. Ja või peavad siis juudipoisid suu, nad räägivad valjusti liialdades kõik välja, isegi mõnd väga lugupeetud daami kompromiteerides häbematult. Tihkab siis Eesti noormees veel teha tegemist sellest juutide poolt mahajäätutega, seda enam, et suurem osa juudipoisse on suguhaiged. Nad otse külvavad suguhaigusi. Ja see on üks kaugeemale ulatavamaid pahesid.

Võiks jagada juutide „kurameerimised“ Eesti neidudega — kahte liiki. Kaheksakümmend üheksa protsenti on sellaseid juhtumeid, kus juudid lagedast häbematusest tungivad Eesti ilusatele tütarlastele kallale; üksteist 100 oleks selleseid, mil Eesti neidusid koheldakse vähe viisakamalt. Aga lõputulemus on muidugi sama.

Üks juudineiu rääkis kord nende ridade kirjutajale: „Haritumas juudid perekonnas peetakse kinni vanust traditsioonest. Esi-

meseks: juut peab abielluma ainult juudiga; teiseks: sugulisse vahekorda ei tohi nad astuda enne lõpulikku abiellumist.“ Esimese punkti puhul peab tähendama Eesti tütarlastele, et neil ei maksa võtta juutide abiellumissetpanekuid kunagi tõsiselt, sest segaabielludest õnnestuvad vaid üksikud. Tavalisti ei nõustu juudi vanemad. Teine punkt aga on kõige „verisem“. Juudineiu mainib: „Kuna sest nõudest eriti kinni peavad õrnemad pooled, siis peab peigmees oma kirgi ja ärritusi rahustama teistega. Ja kellega siis muud — kui Eesti neidudega. Siin pole mingisuguseid traditsioone. Ning sellest tulebki, et üks kõik, kuis siis rahuldus saavutatakse. Siiski — lisab juuditär juure — neil juhtudel koheldavat Eesti neide viisakamalt.“ Väga võimalik, jah, et „viisakamalt“, aga — miks siis ei peeta vahekordi avalikkude naistega — miks võetakse ikka ilusaid ja süütuid tütarlapsi — ja eksploateeritakse neid, nagu poleksid nad inimesed? — oli nende ridade kirjutaja küsimus. Ent vastus jäi võlg.

Kuid veel hullemad kui noored, on Eesti tütarlapsi rõvetama vanad juudid. Neil on palju konkse ja palju raha. Kõik teenijad ja ametnikud peavad enamikult juutide sohvadelt või voodidelt läbi käima. Kes ei alistu, see aetakse tänavale. Nii talitavad juudi ärimed, advokaadid, arstid,

„Miks teie ei tulep?“ päris juut pealetükkivalt.

„Ma ei soovi,“ vastas preili viisakalt.

Juut kehitab õlgu ja nägu tõmbub irvitavale naerule.

„Imelik,“ ütleb ta ega mõtlegi veel jätta neidu rahule.

„Kuulge, juudiisand,“ võtab nüüd Lehepuu sõna. „Esimeseks, teiseks ja kolmandaks. Kui teile öeldakse juba kord ära, siis tuleb teil minna rahulikult tagasi oma lauda. Daami tantsima paludes pööratakse alati kõige pealt kavaleri — härra poole ja lõppeks — see daam ei soovi üldse tantsida juutidega. Palun, lahkuge meie laua juurest!“

„Mis teie reegip. Mul pole teiega pistmist. Mina tahap se daamiga tantsima.“

Preili Kunlaidi kannatus katkeb: „Minge juba kord!“

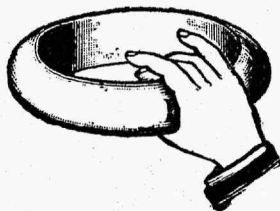
Kuid Lehepuu satub juudi häbematusest lõbusasse tujju. Ta hõikab kelerinna. See ilmub teenistusvalmilt.

„Palun, preili, kutsuge siia kojamees.“

„Kojamees? Kust ma ta välja võtan. Pole.“

„Siis ükskõik milline mees. Aga tingimata ja kiiresti. Palun, preili!“

(Järgneb)

OSKAR VIKMANN,

Raekojahoon Tallinn.

Kasulikud kuld- ja hõbeasjade ostukoht on O. VIKMANN'i kullaja kellasepa töökojad

Ostetakse kulda ja hõbedat.

Uudis! Mittekatkiminevad uuriklaasid.

hambaarstid j. n. e., mil juhul viimased isegi oma patsiente püüavad kasutada. Maadlusi juhtub tihti. Neil juhtudel jääb enamasti ikka võit patsiendile.

Sellastest juudiseiklustest saaksime juba Tallinnas uue „1001 öö“ lugude raamatu. Teatavasti kavatsebki „Juutide“ toimetus avaldama hakata sellaseid seiklusi üksik-asjaliselt.

Kindlasti juudid ei meeldi Eesti naistele. Kuid neil on raha ja võimalusi. Praegusel kehval ajal on mõnigi Eesti neiu sunnitud

juudi pakkumist vastu võtma. Kuid nad vaesekeised ei aima, mis nendega lõppeks juhtub. Juudid kasutavad noorukeste tüdrukute naiivsust äärmiselt häbematult. Ja selles juudisugu ju on geniaalne. Leidub aga ka mõni sellane eksemplar Eesti tütarlapsi, kes meeledi läheb juudipoistega pummeldama, või sõidab nendega välismaile — ühesõnaga vaba tahtega annavad end juutidele. Need igatahes on Eesti seltskonnale kadunud ja neil on juuda rist otsa ees.

J. M.

Mida tegi juut Vabadussõja ajal? Juut sõdurina.

Kõigil on veel selgesti meeles Eesti vabariigi 10. aastapäev, mida suurejoonelisemalt kui harilikult mälestati ja pühitseti. Ühtlasi on ka kõigil meeles, kuivõrd ilusa shesti tolkorral tegi juudi vähemusrahvas.

Endi pühamasse, või n. n. kuldseesse raamatusse nad kandsid selle ajaloolise sündmuse, märkides Eesti rahva heatahtlikku suhtumist neile.

Tõsi see on, Eestis pole kordagi pandud toime juudi äride rüüstamisi, on neid koheldud kui inimesi ja kaaskodanikke. Meie lõunapoolsed naabrid on endi meelsust juutide suhtes väljendanud koguni teist viisi. Aastate eest olid seal juutide peksmised päris igapäevased nähted.

Meie kaugeltki ei poolda vägivalda. Vastupidi, mõistame sarnase teguviisi täiesti hukka. Elame demokraatses vabariigis, kus igal on elamise õigus. Vägivald, äride rüüstamine jne. näitaks ainult meie barbaarsust. Sellepärast võime uhkusega osutada juutide kuldsele raamatule, kus meie, eestlaste, kohta leidub sarnane kiitev märkus. Eestlane ei ole barbaar ega võitle barbaarsete vahenditega.

Juudid on leidnud Eestis maa, kus nende julgeolek kindlustatud, kus nad ei tarvitse karta vägivalda, kus hommikufi rahulikult võivad avada poeüksed ja õhtul need sama rahulikult sulgeda. Nad kasutavad kõiki õigusi, mis on Eesti kodanikul ja, mis tagavad isikupuutumatus.

Eesti riigi sünnilugu on kirjutatud ajalooraamatusse veriste tähtedega. Meie väiksel rahval tuli tuua ohvreid, raskeid ohv-

reid, enne kui ta jõudis iseseisvuseni, mille vilja praegu maitseme.

Nüüd oleks huvitav teada, mis tegid juudid tol ajal, kui vapramad Eesti pojad rinnetel löid lahinguid ja surid? Kas olid ka nemad selle hea isamaa eest väljas, mida nad nüüd, 10 aasta järgi, ülistavad ja mille nime nad kirjutavad kuldseesse raamatusse?

Kahjuks puudub meil täiesti statistika, kas ja kui palju juute oli rindel. Suur see arv igatahes ei võinud olla. Oleme pööranud nii mitmeigi vabadussõja veteraani poole, kuid

keegi neist ei mäleta, et nad kusagil tule all oleksid olnud koos juudisoost sõjaseitsilistega.

Oleme uurinud läbi langenud sõdurite nimekirju, kuid seni veel mitte leidnud nime, mis reedaks, nagu kuuluks see heebreamehele. Nagu öeldud, kasutada olev materjal sellel alal on väga puudulik. Sellepärast oleksime väga tänulikud, kui keegi vabadussõja kangelane tuletaks meelde oma sõjakaimud, püüaks nende seast eraldada mõne juudisoost isiku ja meile teataks, kuidas nad endid sõja ajal ülal pidasid. Sest võis juhtuda, et mõni juut tõepoolest oli eksinud Eesti vägede ridadesse. Igatahes võime lugejatele aga juba ette öelda, et meie kangelaslugusid kuulda ei saa. Pige-mini see kõik võib olla vastupidi.

Küll on aga teada, et Vabadussõja ajal nii mõnigi juudisoost kodanik oskas end sokutada soojale kohale. Mokka mõõda olid neile muidugi sarnased kohad, kus

võimalus avanes ka kõrvalt veidi teha shnitti.

teiste sõnadega, noort, algajat riiki igasuguste mustade spekulatsioonidega nõrgendada, iseseisvuse eest võitlemist märksa muuta raskemaks.

Kui aga iseseisvus selle peale vaatamata saavutati, siis ei põlganud nad sugugi uue riigikorra hüve. Neid nad on juutidele omase häbematusega maitsenud koguni rohkem kui eestlased või teised Eesti riigi piirides elutsevad vähemusrahvused.

Nüüd tekib teine küsimus: mis teevad juudid siis, kui saatus meile teele veeretaks uue sõja? Kas tänutundest hea põlve eest, mis Eesti riigikord neile võimaldanud, haaraksid nad esimestena kätte relvad ja astuksid välja vaenlase vastu?

Oleksid nad valmis oma eluga maksuma Eesti vabariigi vabaduse eest?

See on vaevalt usutav.

Juut oma loomu poolest ei ole sugugi, nagu öeldakse, „lõõma“ mees. Kus asi kipub muutuma palavaks, sealt juut kaob kiiremas korras.

Veel vähem ta usaldab minna sõtta.

Sest sõda on sarnane asi, kus inimene inimesele kipub kallale, kus on vastamisi 2 vaenlast, kes tapavad, ilma et nad teineteist kordagi varem oleks näinud. Pealtnäha päris mõttetu tapmine, hävitamine. Juut on teadlik vaenuväljal valitsevatest ohtudest ja sellepärast ta meelsamini, s. t. — ihu ja hingega, püüab hoida sealt eemale. Vaenlase kuulile altkäemaksu andmine ei päästa. On juba hilja. Parem seda teha varem ja parajas kohas.

Nagu kõik Eesti vabariigi kodanikud, nii ka juudid alluvad kaitseväge sundteenistusele. Tahes tahtmata tuleb juudi noormeestel minna kroonu leivale.

See on raskem aeg juudi elus.

Seni harjunud mugava eluga, peavad nad nüüd korruga alluma kasarmu valjule distsipliinile. Sõduri elu on karm, sellepärast ei tohi ka ettevalmistus selleks olla „siidi kinnastes“. Eestlane on enne kaitseväeteenistusse tulekut nii mõnegi raske aja üle elanud, elu on teda õpetanud karmile saatusele vastu astuma. Sellepärast näeme ka, et eestlane kasarmus kõigega saab hakkama.

Juut aga selle vastu on seal hoopis kimbus. Iseendast püssi puhastamine juba on tema meelest niivõrd must ja raske töö, et selle

meelsamini jätaks teiste hooleks.

Nii mõnigi kehvem poiss on sel moel teeninud „suitsuraha.“ On aga ka sarnaseid kohustusi, mille täitmist juut ei saa veeretada teiste kaela. Riviõppuse peab ta igal tingimusel tegema läbi, nutku sealjuures niipalju kui tahab. Ehk olgu, kui ta mõne väljamõeldud või kunstlikult esile kutsutud haiguse tõttu enese „shmekeldab“ haigemajja.

Et oma „viletsat“ ja „haleitsemisväärsset“ seisukorda kuidagi parandada, selleks luuakse libedam vahekord ülemustega.

On teada juhtum, kus juudisoost noorsõdur peale paarinädalast kasarmus viibimist grupi ülemalt pea iga nädal sai 2—3 päeva puhkust. Igale on selge, et noorsõduril pidi grupi ülemaga olema mingisuguseid suhteid, kuid kõnelda sellest ei sõandanud keegi. (Sama grupi ülem langes hiljem igasuguste mustade kaera- ja heinte operatsioonide tõttu kohtu alla ja oli sunnitud kaitseväest lahkuma. Nähtavasti hakkas ta äri tegema juudi moraali kohaselt ja see sai mehel saatuslikuks. Toimetus.) Samal ajal pidid teised sõdurid iga 24 tunni järgi käima toimkondades, sest viimaseid oli palju ja mehi vähe.

Lugege ajakirja

„JUUDID“

**Juut, noorsõdur, jalutas aga linnas
vabalt ringi ja tegi äri.**

Nagu ja ühele oma sõbrale jutustas, polevat kasarmust väljapääsmise kulud, võrreldes sellega, mis ta puhkuse ajal teenis, olnud kuigi suured.

Kuidas mõjus aga sarnane nähe teiste sõdurite peale? Kiruti oma ette, grupi ülemale vaadati vaenulikult, samuti kui juudisoost noorsõdurile, kuigi viimane hea vahekorra alahoidmiseks tõi kasarmusse nii mõnegi „halja“ ja „ahvi“.

Praegu, usume kindlasti, sarnaseid osetavaid isikuid enam kaitsevæe juhtide peres ei ole. Õndsad vene aja õndsad kombad on seal enam-vähem juba kadunud. Kuid hea vahekorra jao- ja rühmaülemaga oskab juut siiski luua. See ei võimalda küll nii sagedast puhkusele pääsemist, kuid mõnest teisest „nõõgist“ pääsevad nad siiski.

Rivimehena juut ei näita mingisuguseid

silmapaistvaid võimeid. Kõik see „krepel“ on temal niivõrd vastik, et igal võimalikul juhul laseb jalga. Kroonu toit — see on neile teine nuhtlus. Egas muidu üks Heebrea poeg kasarmust koju saatnud kirja, milles öeldi: „Toit on suurepärane — vesi hästi läbi keedetud.“

Häda on juuti näha laagris, kus paratamatult tuleb leppida kroonu supiga ja kus toiduaineid osta kõrvalt on päris võimata ülesanne. Siis on ta hommikust õhtuni räbalas tujus, kirub, manab. Juba sellest üksinda nähtub, et juudist iialgi ei saa korralikku sõdurit.

Teiseks puudub tal isamaa-armastus, sest juut on kui käomuna — igas pesas ta on võõras. Mis mõttega ta laseb end tappa riigi eest, kus ta elanud ainult ajuti! Sõda on spekulatsioonimõttes hea asi, kuid sõdurina minna rindele — see on hoopis teine asi!

„Paljastatud juudisugu“.

Kuidas juudid võitlevad oma olemasolu eest.

„Siioni tarkade“ 24 koosolekut.

Juutide iseäralised omadused, millega juudid erinevad kõige maailma rahvastest, nagu must maagia valgust, on oskus tüssata teisi, pidada end halvasti ülal seltskondlikus ja majanduslikus elus. Tarvidus selle oskuse järele ei peitu mitte ainult sügaval juutide hinges, nende südames, kuid ka hoopis kaugel nende ajaloos. Juudid on elanud alati, seitsaadik kui neil polnud enam oma riiki, teiste rahvaste valitsuse all, ja seal mõistsid nad end aidata läbi ainult ülekohtu ja petmisega. Olles elanud niisugust elu aastasadad, ongi juudid saanud selles eht meistriteks.

Teiste rahvaste, s. o. mittejuutide vastu, on juudid alati tunnud suurt vihavaenu, vaadates nende peale all üles.

Juba see asjalugu, et viis Moosese raamatut, kuhu on üles pandud kõik juutide esiisade kavalad tembud, on paljudele teistele rahvastele „pühaks kirjaks“, s. o. Jumala ilmutuseks, annab juutidele põhjust vaadata teistele, kui „kultuuriliselt õige madalal seisjatele“. Ja teised rahvad on küllalt leppinud, et lasta mängida peaosas seda

mürki oma kodusel lugemislaual.

Juba püha Chrysostomos ütles, et juutide esiisad on suured sahkerdajad, ja täis igasugust pattu ja ülekohtu.“ Eisenmenger kirjutas 1699. a. Saksamaal oma kuulsa raamatu „Paljastatud juudisugu“, mis aga kohe juutide poolt, kes olid sel ajal võimul valitsusetüüri juures, kohe ära keelati, ja alles hiljem trükiti seda raamatut Preisimaal 3000 tükki, ja raamat võis vabalt pääseda rahva sekka.

Võitlemine juutide vastu,

mis on leidnud aset kõigi rahvaste juures, ja kõigil ajajärgul, on väga õigustatud, ja veel rohkem, isegi hädatarvilik.

Kuulus Rooma riigimees, Cicero nimetab juute

odium gerreris humani,

s. o. „inimsoo pahe“.

Saksamaal ja Inglismaal, ja veidi vähesemal mõõdul Prantsusmaal on juudid teinud katseid kippuda valitsuse tüürile, millised aga on leidnud suurt vastuseismist seltskonnas. Goethe oli omal ajal suur juutide vastane.

Juudid tahavad end healmeelidel tunustada kõige inimsoo kultuurikandjateks, kuid neil pole kultuuri, ühtki silmapaistvat vaimlist loomingut.

Ärgu tulgu juudid ütlema: Talmud on meie," ja nimetama meile teisi töid, mis olevat saabunud ainult juudi vaimusünnitusest.

Ei, juutide „vaimuvara“ on kokku korjatud siit ja sealt, mis leidub veel vanemate rändrahvaste ideoloogiast, mida juudid pole omaks võtnud tervelt, vaid ainult ühe osa sellest, mis meeldis eriti neile. Ise pole juudid teinud mingit vaimlist loovat tööd. Ainuke, mida juudi autorid on lisanud siia juure omalt poolt, on juutide kõrgele tõstmine „Jumala rahvaks“, Jumal olevat neid ülendanud, ära valinud ja määranud valitsejaks kõigi teiste rahvaste üle, millise võimu juudid pidavat saama kätte enne viimist päeva.

Eestlased —

koonduge kõik ajakirja!
„J U U T I D E“ ümber !

Ka isegi juutide endi kirjutused, mille peale nad on eriti uhked, ei ole nende omad. Praegused juudi raamatud ja ajalehed trükitakse niinimetud „kvadraatkirjaga“, mille päritolu omakorda on tingitud veel lihtsamatest idamaistest kirjatähtedest. Neist tähtedest, mis juba ammu ajast ja arust läinud, peavad juudid veel visalt kinni praegugi.

Kuna juutide keel on semi keel, ja temas leiduvad selle tõttu umbes samad häälilid, mis arabi keeleski, ainult isesuguse, juutidele omase väljarääkimisega, on juudid sunnitud olnud minema lahku tavalisest arabi tähestikust. Juutide kiri loetakse, nagu see oli üldiselt viisiks juudi tähestiku ja kirja tekkimise ajal,

paremalt poolt pahemale.

Seesugune imelik lugemisviis on seletatav sellega, et oli aeg, kus kirjutati kõik pahema käega. Pahemakäe kirja sai aga ainult lugeda paremalt pahemale.

Ainukene troost, mille kohta võib öelda, et ta on läbi ja läbi juutide

oma, on veel kirjad, milles jutustatakse „juutide suurtest ülesannetest maailma rahvaste keskel“, näidatakse kätte sihid, mille teostamisele peavad püüdma juudid.

Need kirjad sisaldavad juutide
salajasi sõjaplaane,

mida juudid omavahel suure vaimus-tusega loevad. Tuletame siinkohal kõigepealt meele, kirjeldusi „Siioni tarkade“ salajastest koosolekutest, milliseid koosolekuid oli selle kirjaliku allika järgi 24, ja kus kõneldi riiklistest ja majanduslikkudest ülesannetest, mis olevat juutitel vaja tähele panna.

Vahest avaldatakse siit ja sealt kahtlust, kas on see teos üldse juutide oma, sest juudid ei olnud nii lapsikud, et usaldada seda panna paberile, mida tuleb hoolega hoida teiste rahvaste eest, ja mille sisu on nii öelda, juutidele „kõvasti omavaheline“.

Kuid kes kõneleb nõnda, ei tunne juutide iseloomu. Lugeses „Siioni targad,“ märkame selgesti, kuidas igast reast hõõgub vastu juudi vaim kogu häbematusena, varjamatult. See on eht juudi kirjanduslik teos, ja sealjuures üks neist vähestest, kus tõmmatakse maha näokatted ja öeldakse tõtt selge sõnaga.

Andreas Eisenngeri töö, „Siioni targad“ ise ja ka ümberristitud juudi ja pärastise ristiusu vaimuliku Antooniuse suusõnaline tunnistus olid allikateks, mida kasutasid tsaari valitsuse viimastel aastatel, Beilise protsessi ajal, kõik advokaadid, niihästi Mendel, Beilise kaitsja kui ka süüdistajad. Beilise kaitsjad (Beilist süüdistati teatavasti ühe ristiusu poisikese tapmises ja tema vere tarvitamises juudi usulise kommete täitmiseks) töid ette hulga materjali, mille on juudid ise aja kes-tes kirja pannud endi puhtakspesemise otstarbel. Beilise kaitsjad, peaaesjalikult aga juudisoost advokaat O. Grusenber (tegutseb praegu silmapaistval kohal Vene emigrantide keskel) võtsid kokku kõik oma jõu, et päästa kaebealus- t süüdimõistvast otsusest.

See oli tähtis protsess, kus toodi esile palju juutide vigureid, tsiteeriti vanu kirje ja raamatuid, toodi ette suusõnalisi tunnistajaid.

Erilist huvi pakub i. Antooniuse tunnistus. See mees on ümberristitud uut, ja saanud hiljem Vene õigeusu vaimulikuks.

Eesti ärimehed —

kuulutage ajakirjas „JUUDID“! Sellega tutvustate oma kaupa laiadele hulkadele ja toetate E e s t i r a h v u s l i k k e e t t e v õ t t e i d!

Kohtu ees seletas ta, et ta isa kutsunud teda ükskord, kui poeg oli veel 8 aastane, kõrvale, ja seletanud vande all järgmist. Juutidel olevat usulahk, kes tarvitab tõesti kristlaste verd oma usukommete täitmiseks. Tema isa olnud samuti selle usulahu liige. Usaldanud selle saladuse oma pojale, tehes ühtlasi tingimuseks, et poeg ei tohi avaldada kellelegi seda poole sõnaga.

Oma sõnade tõsidust kinnitas isa Antoonius kohtu ees, nagu kõik muudki tunnistajad, vandega.

Kaitsjad ja publik võtsid selle seletuse vastu suure naerulaginaga, naerisid ka, aga muidugi kõige iseteadvamalt, juudid. Ajakirjandus tegi seekord palju tegemist selle protsessiga, tuues isa Antooniuse poolt ettetoodud asjaolude hinnanguid. Kõneldi palju kristlaste vere tarvitamise poolt ja vastu. Erapooletute pealtvaatajate arvates jäi küsimus sedakorda lahtiseks, kuna kummalgi poolel ei olnud küllalt faktilist materjaali, millega tõendada oma arvamisi. Saades teada õigeksmõistva otsuse Beilise kohta, juubeldasid juudid. „Nende võit“ oli! Avalik arvamine, mis ei olnud, teadagi, juudisõbralik. oli jälle saanud hoobi pähe. Uue hoobi, mis pidi avama juutidele veel parema tuleviku, veel paremad võimalused.

Kukkus tsaar. Kadusid vahepiirid, mis olid seatud juutide ja kristlaste vahele. Juudid hakkasid pääsema õpeasutustesse „ilma protsendita“. (Tsaari ajal võeti näiteks, Tallinna õpeasutustesse juute vastu ainult 5 prots., Varssavis ja neis kohtades aga, kus juute ülearu, oli protsent tõstetud 10-ni.) Kadusid juutide elamispiirid, ja nad võisid takistamatult elada igalpool Venemaal. Peab ütlema õigusega, juutide elu tsaari ajal ei olnud just magus. Kui aga lugu oleks olnud teisiti, millise mõju oleks siis saavutanud juudid väheharitud vene rahva keskel! (Praekune Venemaa pakub meile ses suhtes

küllalt selget ja arusaadavat pilti) Juudid uhkustasid, eriti tulles väljamaalt ja eksides politsei määruste vastu, sellega, et nad ei saavat hästi aru, kus kohal juutidel elamine lubatud ja kus mitte. Vahepiirid olevat liig keerulised ja sakilised selleks. Ka läksid mõned juudid ristiusku, et pääseda selle seadusliku „nuhtluse“ alt.

Ja nüüd?

Vaevalt maksab tuletada meele kõike seda, millest kirjutavad meile ju iga-päev kõik ajalehed. Võttes kätte juudi ajakirjanduse, näeme seal iga lause vahelt selgesti vastu kajavat mõtet: Polegi nii hirmus lugu selle enamlusega — kõik puha meie mehed! Ja na ka tõsi!

Milliseid teateid leiame juudi ajalehtedest? Peaasjalikult ainult neid, mis puutuvad kalliskividega ja väärtasjadega sahkerdamisse. Iseäranis agarad on juudid jälgima end. Vene ja Saksa keisrikodade varanduste saatust.

*

Intermezzo.

Üks endine eesti siseminister, kelle nime me siin nimetada ei taha, on väärt, et juudid peaksid sõbralikult suruma ta kätt. Üht pärastist ministrit aga, kelle nime me taktilistel põhjustel samuti ei nimeta, kiruvad juudid, sest Riia juutidel ei õnnestunud siis pääseda eesti kodanikkudeks.

Üks kohalik ärimees, lugedes „Jevreiskaja Tribunaat“ (juutide venekeelne häälekandja) tähendades Eesti kohta heakskiitvalt: „Sdes na nas ne kaplet“ (siin, s. o. Eestis, ei tilgu meile kaela!) Kena maa, see Maarjamaa!

On isegi olemas üks anekdoot, mida paljud teavad, kuid mis siiski on kohane siin maha jutustada. Juudi sahkerdaja, ajades politilist juttu, öelnud kord: „Kamina võtsin osa Vabadussõjast, — lugesin igapäev „Päevalente“!

Anekdoot on muidugi liialdus, tema sisu aga — mitte.

Juudi ärimees kotivirna taga.

Kuidas pankrotimeister Aronovitsh põgenes
võlausaldajate eest.

Et juut alati ja igal juhul rahamaksimisest püüab põigelda kõrvale, see on kõigile tuntud tõsiasi. Juut on valmis kas või läbi solgitoru ronima, et aga kuidagi peaseda rahanõudjast. Alati aga ei õnnestu nende trikid maksimisest kõrvalepõikamises.

Väga omapärane lugu, mis ilusasti iseloomustab seda juutidele niimast joont, juhtus mõni aeg tagasi kurikuulsa pankrotimeistri juut Aronovitshiga.

See paljaspäine juudi saks oli ühele kohalikule suurärile kauba eest võlgu ligemale tuhat krooni.

Suuräri rahakasseerija läheb ühel ilusal päeval juudilt võlgu sissenõudma. Astub ärisse, vaatab ringi ja küsib peremeest. „Härr Aronovitsh ei olep eris, tema on seitnud Tartu!“ vastab juudipoiss. Teised äriteenijad seisavad kohmetult ega mõista midagi lausuda.

Muidugi polnud rahakasseerijal midagi peale hakata ja ta läks minema.

Paar päeva hiljem tuleb ta uuesti Aronovitshi ärisse.

„Peremees olep leinud velja!“

„Millal ta tuleb?“

„Ei tea, veibolla ei tulegi tena!“

Kolmas, neljas ja viies kord külastades saab rahakasseerija ikka samasugused vastused. Pole midagi parata — kuigi tead, et juut liigub linnas ja suuremalt osalt alati äris on, ei saa teda kätte, sest kelm heebreamees poeb kas või seinaprakku, et aga kuidagi peaseda rahanõudja küürist.

Ühel heal päeval läheb kasseerija Aronovitshi ärist mööda. Läbi vaateakna näeb ta, et peremees on äris. Kiiresti kargab mees ärisse sisse. Seal valitseb segadus ja kõik vahivad kokkult ringi.

„Ma tahan kokku saada peremehega“ ütleb kasseerija pikema sissejuhatusega.

„Peremees ei olep kodus, peremees olep veljas“ valetatakse talle häbematult näkku, kuigi paar ärisviibivat ristiinimesest-ostjat punastuvad sarnast alatut ninapidivedamist kuuldes.

Kasseerija vaatab ringi ja näeb ühes nurgas, kotivirnade tagant paistvat paljast pealage, mis hiilgab kui Moosese pale. Otsustavalt astub ta kotivirna juure, näib selle taga peitupugenud, kükitavat Aronovitshi ja ütleb: Tere hommikust, härra peremees, kuidas jalutamine läheb ka? Ei ole soovitatav jalutada nii küürus, see rikub seedimist!“

Ei jäänud juudil muud üle kui tulla välja, silmad häbi täis ja maksta kasseerijale võlg ära. Ärisviibivad ostjad, kes kogu seda lugu pealt nägid, puhkesid laginal naerma juudi sissekukkumise üle ja öeldes: „nüüd me nägime, kuidas toimib üks eht juudisoost ärimees“ ja lahkusid poest, ilma et midagi oleks ostnud.

See võlg oli ka viimane, mille maksis häbistatud juut. Varsti peale siinkirjeldatud sündmuse tegi ta pankroti ja röövis sel teel nii mõnegi eestlase viimased krossid.

Miks ei saa meie olla juutidega sõbrad?

Kõikjal ümbritseb meid kihav, kiiretempoline elu. Kõikjal ruttamine, kihutamine igapäevase leiva, raha, löbu järgi. Ning ei ole mõeldav olemine ilma kihutamiseta, mis näitab tõusu. —

Mis ime siis kui kahesilma vahele jäävad asjad, mis sinna jääda ei tohiks.

Püüame kõigepealt rahuldada ainult seda kõige hädavajalisemat. Kõht täis, käib isu vaid veel tsirkuse, kino järgi — ning ongi lõpp, — ei suudetagi kaugemale, kõrgemale vaadata igapäeva pisimuredest. —

Unustatakse iseendid, unustatakse justku ära seltskond, kaasinimesed kellega koos jahti peetakse enda tarvete rahuldamiseks, ning kellel sagedasti kaaluv sõna öelda Saab peaasjaks, omab esimese järgu tähtsuse askeldamine, äri, toiming iseendast vaatamata, küsimata kellega ärilepingud tehtud, kellega endi ärilised ja seltskondlikud tehingud sooritatakse. —

Valides endale seltskonda, inimesi kellega ta läbi käia tahab, iga kultuurinimene seab ülesse teatud nõudeid valitavate kohta. Määravateks teguriteks on niisugusel korral näit. rahvuslised, tõulised, usulised, ilma-vaatelised, poliitilised jne. erinevused. Igai on oma enam-vähem väljakujunenud vaated väärtuste hinnangud, millest lähtudes valitakse soovitav seltskondline ring. Teised, lahkuminevad, nõuetele mittevastavad arvustatakse maha suurema või vähema ägedusega, püütakse hoiduda nendega läbi käimast, nendega igasuguseid suhteid loomast. —

Kuid niisugune valik peab ulatuma kaugemale ainult puht seltskondlikult alalt, kuna seal valitsevad mõtted ja kõned ikkagi ainult paraadi kõned. Niisugune valik peab ulatuma igapäevase praktilise elu toiminguid määrama ning piiritlema. Peab silmas pidama mitte ainult taotlevat kasu, vaid põhimõtet, kellega nimelt koos töötada, mis seda tähtsam, et kaaslased sagedasti

petavad meid läbi, ignoreerides igasuguseid puhtinimlikke seadusi. —

Kui sagedasti kirutakse näit. juute nende ahnitsemise, liikasuvõtmise, petmise pärast, nende võõra tõu ja usu pärast, ning ometi tehtakse olemine neil kergeks lihtsalt sellega, et ostetakse kõik kaubad juutide äridest. Sõlmitakse mingi leping juudiga, mis juba ette kahtlane paistab ja kindlasti mingi juuda mehe konksuga lõpeb. Valgeverelistel vaid see viga, et kahju ei tee neid targaks. Nad kukuvad juudi konksude, vigurite ja löksude peale ikka jälle sisse, —

Kuigi Eestis vähemusrahvastele võimalikult suured enesemääramisõigused on jäetud, mille eest Eestit välismaalaste poolt üheks eeskujulisemaks terves Euroopas on nimetatud, siis ei tähenda see veel, et sellega kõik rahvuslis-tõulis-usulised erinevused kaotatud oleks. Ning see ei tähenda veel, et meie sama sõbralikult peaksime suhtuma ühte vähemusrahvasse, tõugu, kes meist diametraalselt erinev ja kelle omandused, töökspidamised ja teod vastuvõtmata ja hukkamõistetavad olnud kõigi aegade kõikide rahvaste poolt. —

Vastolu juutide ja mittejuutide vahel on valitsenud terve ajaloo kestel. See juurdub kõigepealt tõulises lahkuminekus. Edasi usulistes erinevuses. — Iga tõu olemus peegeldub ikka jälle ta usus. Konfuutsiuse kainus on hiinlase kainus. Shinto luulelikkus peegeldub Jaapani vaimus. Buddha on India-Tiibeti unistaja, Jahve jultunud juudi materialismi kehastunud põhimõte. Kristus on aasialase maailma ja surma äravõitja idealismi kujutaja. —

Endi tõu, endi kalduvuste kohaselt löid juudid endi jumala Jahve. See oli eestkätt äriiline jumal, kellega võis sõlmida igasuguseid lepinguid, kes nõudis küll lepingu tähtsust täitmist, kuid töötas vastutasuks head kasud ja kordamineku kui ta enda 100% kätte sai. Selle tunnistuseks on rikkali-

kult näideid vanas testamendis, missugune iseenesest äri ja kasu, vale ja pettuse päevaramat.

Kuna Kristus õpetas omakasutust, tööarmastust, armastust jumala ja ligimise vastu, kuulutas õpetust jumalast, isast, kes kõige halastuse ja armastuse algallikaks, — osutus see õpetus juutidele vastuvõtmatuks, pealegi kui nad tingitud oma tõu iseäralisusest ei suutnud seda lihtsalt mõista. Kui Kristus raha vahetajad templist välja kihutas, motiveerides enda tegu teatud kõrgemate tõekspidamistega, pidid paljud asjaosalised juudid peale pahameele tõepoolest imestusega seismu jääma Jeesuse viha ees, millele nad kõige parema tahtmise juures seletust ei osanud leida, olles võimetud jälgima ta kõrget mõtte- ja tundeilma.

Ei võigt juut mõista sellist õpetust, kuna ta elunärv, lipp ja kool — Talmud räägib hoopis teist keelt, mille najal juudi tõu mõistus on välja koolitatud. Petta, varastada, teatud kordadel isegi tappa on lubatud Talmudi järgi. Abielurikkumine mittejuudi naisega ei ole patt j.n.e. Talmudi kohta on öeldud, et see on — „kahekordse põhjaga nõia katel, kus kaduda ja ilmuda võib lasta head ja kurja selle järgi kuidas tarvis.“ Juudi „geschäft“ hoolitseb selle eest, et kord vaja must valgeks, kord valge mustaks teha, ning seda aitab tal suurepäraselt ta „nõiakatel“.

On avaldatud osa, s. t. valitud kohad Talmudist pealkirjaga „valgusekiired“. Need on vaid üksikud kiired tõepoolest kuna ülejäänud osa nagu „vilets prügikast, mille haisev sisu“.—

Selle vastu juutidest põlatud paganad suutsid palju lähemale tungida Kristuse õpetuse sisse kui juudid ise. Ning huvitusega ei ole siinkohal tähelepanu juhtida asjaolule, et vaatamata, et Kristus liikus juutide seas, olid ta iüngriid galilealased (Galilea — paganamaa). Aga arusaadav: varandus ja kõik omadus maha jätta, äri mitte teha, seda põlata, raha vaestele jagada (milline hullus!) ja Kristuse järel käia vaid idee pärast, leivata ideaali jälgides — sellega ei saa juut ühelgi juhul kunagi hakkama, nagu on talle võõrad ka kõik

kõrgemad vaimuväärtused. Juudid oskavad valitsustega head vahekorrad luua, ja äriajajatena, kaupluseomanikkudena, rahavahetajatena, õpetlastena ja advokaatidena, angeldajate ja näitlejatena kasulikkude äri teha, — aga näit. au ja südametunnistuse päästmiseks lootuseta võidelda surmani, see ei ole tõesti mitte juutide viis.

Ainus juut Kristuse jüngrite peres oli Juudas ja see andis oma õpetaja raha eest ära, s. t. müüs ta esimesel võimalusel 30 hõbetüki eest maha. See fakt iseendast väga sümbolne ja iseloomuline terves juutide ajaloos, kuna kriipsutab alla tõsi- asja, — mis hiljem ainult mitmekordset kinnitamist leidnud — nimelt, et 1) raha on juudile ülim kõigest ning 2) et selle saavutamiseks võib müüa isegi inimest! Ja seda äri on juudid harrastanud erilise innuga selle vahega ainult, et kui Juudas müüs mehe, siis siirdusid hilisemad kaubitsejad enam õrnemale luksus-artiklile — naisele. Ei aita sellest, et juudi rahamehed endile terved haaremid kokku ajasid: saadati samuti välismaale terved suuremad hulgad korruga. Eriti agarad selles olid Galiitsia juudid enne sõda. Kui Ameerika orjakauplemine omal ajal laineid löi, suhtuti sellisele juutide kauba artiklile võrdlemisi passiivselt vaatamata sellele, et kauplajate eneste pärast oleks äärmiselt karmid abinõud ilmtingimata vajalised olnud. —

Muide on väärtuste loomine tänuväärne asi. Iga tegu omab väärtuse vaid suhetes teiste asjaoludega. Ning juutide väärtuste loomise kohta võib vaid üks otsus olla — eitav, kuna see läheb välja rikastamiseks teiste kulul kõige jultunumal, kõige häbematumal kombel. On siingi neil: suured lubadused nende Jahvelt: „Ja võõra lapsed peavad Su müürid üles ehitama ja nende kuningad sind teenima, Sest rahvas ja kuningad, kes sind ei võta teenida peavad hukka saama. Ja sa pead paganate piima imema, ka kuningate nisi imema“. (Jees. 60, 10—12, 16.)

„Ja võõrad peavad seisma ja teie karja hoidma ja võõramaa rahvad peavad teie põldusid ja teie viinamägesid harima. Teie peate paganate varandust sõõma ja nende au pärast kiitlenu“. (Jees. 61, 5—6.)

Anderson & Liik — manufaktuuräri.
Viru tn. 5, telef. 25-75.

K-m. „Sakala“ Omanik A. Annus — villased-
siidi- ja mantliriided.
S. Karja tn. 11.

P. Põder — valmisriided ja rätsepa töötuba.
Kullasepa tn. 7.

J. Soonsein — klaas- ja kivinõud, igasugused köögi- ja
majatarbed.
Estoonia all nr. 8.

P. Michelson — karusnaha-, kübara- ja mütsikauplus.
V. Karja tn. 6.

J. Veinberg — pudu- ja lõngakauplus.
V. Karja tn. 12.

A.-s. „Osa“ — riidekauba suurladu, soodsam ostukoht
kaupmeestele en-gros ja en-detail.
Estoonia all nr. 11

Eesti-Inglise — riidekauplus.
Estoonia all nr. 7.

J. Anvelt — pudukauplus.
V. Karja tn. 10.

P. Eichelmann — kella- ja kullasepaäri.
V. Karja tn. 2.

P. Bachmann — pudukauplus.
Raekoja pl.

B. Grossmann — valmisriided.
V. Karja tn. 8.

Oskar Viikmann — kulla- ja kellasepaäri.
Raekoja hoone.

Nimekiri järgneb.